

Tàpies, redescobert a París

Els francesos han redescobert la categoria artística d'Antoni Tàpies amb l'exposició retrospectiva que es pot veure al Museu Jeu de Paume de París fins el 4 de desembre. En diverses entrevistes a la premsa francesa, el pintor ha intentat aclarir les més variades interpretacions del seu art.

El passat 26 de setembre es va inaugurar al Jeu de Paume de París una important exposició retrospectiva de l'obra d'Antoni Tàpies. La mostra, la primera d'aquestes característiques que se celebra a França després de vint-i-un anys, aplega una precisa selecció de les 70 obres més significatives que ha realitzat el pintor des del 1946 fins avui.

El Jeu de Paume proposa una trajectòria pels diferents estils que han anat definit el seu treball, fent especial èmfasi en aquells moments i aquelles obres en què l'autor inventa el seu



ARXIU



A l'esquerra, Antoni Tàpies. Dalt, *Peu i creu*, una de les seves obres més rellevants.

llenguatge simbòlic. En aquest sentit, s'han evitat els treballs del període influït pel surrealisme, per considerar-se que en aquest camp no va ser un innovador.

Les peces, que s'exhibiran a París fins el 4 de desembre, han estat cedides per museus i col·leccions de Suïssa, Alemanya, França, els EUA, Gran Bretanya, Bèlgica i Espanya. La primavera que ve, l'exposició s'integrarà en una antològica més àmplia que es presentarà al Museu Guggenheim de Nova York.

Tàpies ha estat rebut a França amb tots els honors: *vernissage* amb ministres i intel·lectuals, important campanya de premsa i emissions especials a la ràdio France Culture i al canal Arte de televisió. Els francesos l'han elogiat, l'han felicitat, l'han entrevistat, i, de passada, han aprofitat per penjar-se una medalla al mèrit cultural. No fos cas que el món oblidés un dia que, segons ells, París és la capital cultural del món, i ells són els que més en saben.

Per tal que ningú dubti del valor de Tàpies i per si encara no se sabés –fins i tot els francesos a hores d'ara ja en deuen estar al corrent– Daniel Abadie, comissari d'aquesta exposició, ha exhibit una gran habilitat per la sinonímia qualificant el pintor de “gran clàssic de la segona meitat del segle XX”, “important artista contemporani” i “creador històric”. No ha pogut evitar, però, un petit detall: Tàpies no és francès. Fet insignificant, ja que, en realitat, és a partir d'aquesta exposició que serà conegut: “tothom creu saber-ho tot d'Antoni Tàpies i en realitat és un pintor desconegut”.

Si els francesos parlant s'expressen amb tal riquesa, escrivint arriben a l'èxtasi, ja sigui perquè tenen més temps per pensar-s'ho, o

perquè saben exprémer a fons aquell talent innat per a la poesia que Déu els ha donat. El catàleg de mà de l'exposició n'és una bona mostra: “L'art de Tàpies és avui un perpetu vaivé entre la matèria granulosa i la llisa, l'opacitat i el fluïdesa, l'aspror de la terra de Catalunya i la frescor de l'aigua, el compromís polític i el misticisme profund. És mantenint aquest equilibri que ell aspira a la universalitat.”

Raonant tampoc no es queden curts. Són tan perspicaços que han observat que Antoni Tàpies es va adonar “una mica abans que tothom, que la relitat era multiforme, i que els seus sinònims són la matèria i l'objecte”. D'altra banda, han deduït que el fet que el pintor no hagi considerat mai el quadre com una finestra, sinó com un objecte, podria ser una predestinació: “Tàpies vol dir mur, en català, i un mur és el que millor s'oposa a una finestra.”

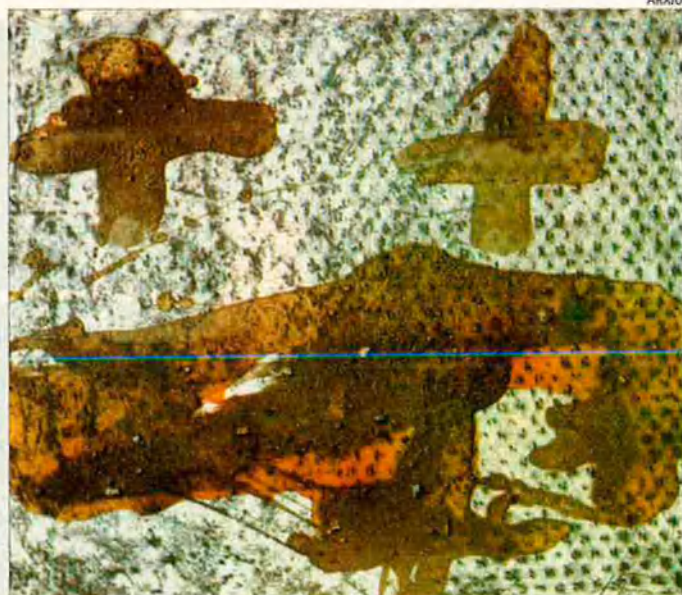
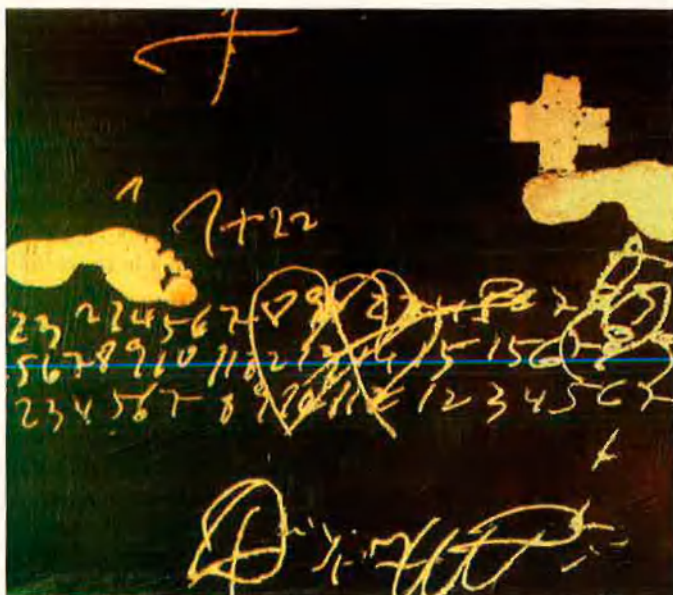
El vespre de la inauguració, el ministre de Cultura francès, Jacques Toubon, i la seva homònima espanyola, Carme Alborch, van capitalitzar l'atenció de tothom arribant més d'una hora tard al Jeu de Paume. Mentre Antoni Tàpies rebia els dos ministres al vestíbul, envoltats per fotògrafs i càmeres de televisió, el conseller de Cultura de la Generalitat, Joan Guitart, que havia arribat puntual i ja havia recorregut tota l'exposició, conversava amb la senyora Tàpies davant l'últim quadre, com si fos un convidat més.

Als polítics, que no són tan subtils com el senyor Abadie qualificant pintors, també els va tocar el torn de les definicions. Per la ministra Alborch, Tàpies és “un dels grans artis-

ARXIU



'Fang i forma'. Tàpies ha estat qualificat de "creador històric".



tes espanyols de tots els temps”; pel seu col·lega francès, “un pintor absolutament imprescindible”; i pel conseller català, “una fita molt important en la història de l’art”.

Antoni Tàpies caminava amb parsimònia, saludant, somrient i conversant amb tothom. Es fregava les mans constantment, un gest entre humil i avariós, que no se sap si era degut a la satisfacció, als nervis o si és un tic de tota la vida. Entre els assistents hi havia Jaume Josa, Oriol Bohigas, Jorge Semprún, Victòria Combalia, Fèlix de Azúa i Antoni Llena. I una senyora molt estirada, que va resultar ser la vídua de Georges Pompidou, que no parava de dir: “C’est superbe. Je me regale!”

Durant aquests dies, han aparegut a la premsa francesa nombroses entrevistes a Tàpies i articles on s’han reflectit les més variades teories i interpretacions de la seva trajectòria. Aquest nou Tàpies que s’està descobrint a França ve a ser com el vell, però molt més interpretat, cosa que fa que tot plegat pugui ser molt més confós que abans.

Ell mateix ha intervingut en el joc d’interpretacions sobre els seus símbols i així hem pogut aprendre en unes declaracions al diari *Libération* que va començar a utilitzar la creu “per criticar la imatge de la creu i l’espasa del govern franquista” i en canvi, avui, la utilitza per plasmar la confrontació que hi ha a totes les coses: positiu/negatiu, acció/passió, esperit/matèria... Demà ja veurem.”

L’homenatjat ha declarat un parell de vegades que aquí encara no se li ha fet cap retrospectiva de tipus institucional, cosa que, a part de ser veritat, no deixa de ser una mica sorprenent, ja que, popularment, no fa la impressió que hagi patit gaire abandonament per part de les institucions. El que sí que és cert, però, és que en aquests moments hi ha una exposició

A l’esquerra, ‘Xifres i petjades’; a la dreta, ‘Mans i daga’. Les obres de Tàpies romandran al Jeu de Paume encara dos mesos més.

seva a la Galeria Maeght de Barcelona de la qual no se n’ha parlat gairebé gens. I que hem tingut oportunitat de veure moltes obres seves en les diverses exposicions que ell mateix ha organitzat a la seva Fundació. Potser no se li fa cas, però també pot ser que, malauradament, la gent el tingui massa vist i s’avorreixi.

Xavier Montanyà (París)

DIPUTACIÓ DE VALÈNCIA

Del 3 d'Octubre al 14 de Novembre de 1994

Una comèdia de Molière per a tots el públics

Direcció: Rafael Calatayud - Realització: Pevana Especieles

SALA ESCALANTE
CENTRE DE PRODUCCIÓ TEATRAL PER A ESCOLARS I PUBLIC FAMILIAR

Àrea de Cultura